

zdrženih podjetij odpovejo osnovnim pravicam delavskega upravljanja ali prenesejo na združenja taka pooblastila, zaradi katerih izgubijo združena podjetja poslovno sposobnost in lastnost samostojne gospodarske organizacije.

Nov činitelj v razvoju gospodarstva

Poslovno združenje upravljajo zastopniki združenih gospodarskih organizacij. Ustanovijo ga s pogodbo, ki jo sklenejo te organizacije. Tako je zagotovljeno, da bodo upravljali poslovna združenja proizvajalci in da se bo upravljanje gibalo v okvirih delavskega upravljanja. Če poslovno združenje ustanovi posebno podjetje, ima to podjetje delavsko upravljanje kakor vsako drugo podjetje. Tako se v poslovnem združenju vzpostavlja splošni mehanizem delavskega upravljanja družbenih sredstev za proizvodnjo.

Poslovna združenja ne bodo samo prispevala k ustvaritvi novih povečanih zmogljivosti na osnovi že razpoložljivih sredstev, temveč bodo tudi olajšala družbeno planiranje. Družbeni plani lahko v prihodnje računajo s tem, da bodo same gospodarske organizacije s svojimi skladi ustvarjale nove izvore surovin in aktivirale nove proizvodne možnosti. V usmerjanju gospodarskega razvoja lahko družbeni plani računajo z novim činiteljem, ki bo sam v povečanem obsegu pospeševal razvoj proizvodnih sil, in tako lahko družbeni plani razlikujejo tisto, kar so gospodarske organizacije sposobne same napraviti prek svojih poslovnih združenj, od tistega, kar mora izvršiti družbena skupnost kot celota.

Razumljivo je, da so sredstva, ki so na voljo relativno skromna. Toda nova razdelitev skupnega dohodka gospodarskih organizacij in spodbuda za povečanje produktivnosti ter s tem za nenehno naraščanje sredstev gospodarskih organizacij bo pripeljala tudi do širšega uporabljanja sredstev pred poslovnih združenj in do tega, da bodo družbeni plani čedalje bolj računali z novo aktivnostjo ter združenj kot sestavnega dela gospodarskega sistema.

dr. Nikola Balog

DELEŽ UVOŽENEGA MATERIALA V VREDNOSTI PROIZVODNJE

(v milijardah dinarjev)

Leto	Vrednost proizv.	Vrednost uvoženega materiala	Delež	
			uvoženega materiala v vrednosti proizv. %	
Motorji in vozila	1956 13	6,5	50	
	1957 24	10	41,5	
Strojogradnja	1956 3,3	0,7	22,5	
	1957 7	1,7	25	
Kmetijski stroji	1956 9,7	4,8	50	
	1957 19	9,4	49	
Kovinskopredelovalna industrija	1956 0,4	0,2	50	
	1957 1,4	0,5	34	
Ladjedelništvo	1956 0,3	0,1	30	
	1957 0,7	0,1	26	
Elektroindustrija	1956 3,1	0,9	28	
	1957 7,6	2,4	31	
Kemična industrija	1956 0,07	0,02	28	
	1957 0,15	0,06	35	
Skupno	1956 29,9	13,22	44	
	1957 59,8	24,16	40,5	

V razpredelnici objavljamo razmerje med vrednostjo proizvodnje in vrednostjo materiala, uvoženega za to proizvodnjo od podjetij, pri katerih je bila o tem izvedena anketa. Kakor razvidno iz razpredelnice, so anketirana podjetja podvojila proizvodnjo v letu dni, kar je samo zase zelo pozitivno, so pa hkrati skoraj podvojila tudi uvoz materiala, tako da dejanskih uspehov v obvladanju proizvodnje raznih uvoženih delov in materiala ne moremo šteti za zadovoljive.

Delež uvoženih delov v vrednosti proizvodnje se je v skupnem povprečju za vsa anketirana podjetja znižal le za 3,5 točke: od 44 na 40,5 odstotka. Glede na pomen tega uvoza za našo plačilno bilanco — o tem smo v zadnjem času precej široko pisali — imajo organi upravljanja v podjetjih resno odgovornost, da proučijo to vprašanje do kraja in da vložijo napore v obvladanje domače proizvodnje uvoženih delov, ker je to edina sprejemljiva osnova za nadaljnje povečanje proizvodnje, ki bo koristna tudi za družbeno skupnost in za konkretno gospodarsko organizacijo.

Več o tem objavljamo na 9. strani.

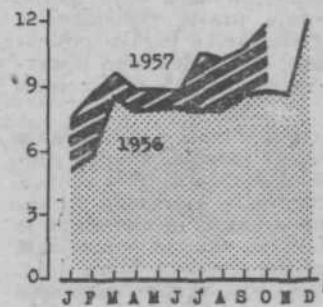
ZUNANJA TRGOVINA

Letos bomo dosegli na področju prometa z inozemstvom povojne rekordne zneske. V izvozu smo, če vključimo prvih 10 dni novembra, že presegli znesek 100 milijard dinarjev, pri uvozu pa 170 milijard.

Veliko povečanje uvoza je povzročilo občuten porast pasive v trgovinski bilanci. Kljub pomembnemu uvozu iz kmetijskih presežkov ZDA, ki je dolgoročno kreditiran in ne obremenjuje rednih sredstev, bomo zaključili letošnje zunanjetrgovinsko poslovanje z nekaj povečano pasivo.

Ta razvoj na področju zunanje trgovine pa je ugodno vplival na področje proizvodnje.

Izvoz FLRJ v milijardah dinarjev

posebno industrijske kakor tudi na potrošnjo. Rešili smo problem redne preskrbe industrije s surovinami in polizdelki, kar je prispevalo, da smo po planu določeno proizvodnjo in potrošnjo presegli. Tržišče je bilo redno oskrbovano, izbira pa je bila ugodnejša kakor lani.

V primerjavi z lanskim desetmesečnim razdobjem je pri izvozu v zmanjševanju le izvozu v zmanjševanju le iz zaradi slabe letine v l. 1956.

Hrane smo izvozili za približno 3 milijarde dinarjev več kakor lani. Do povečanja je prišlo pri vseh proizvodnih razen pri žitu. Kolikor bomo do konca leta izvozili tudi določene količine koruze, bi lansko realizacijo v višini 25 milijard dinarjev nekoliko presegli kljub omejitvam v izvozu živine in živilorejskih izdelkov, do katerih je prišlo zaradi zagotovitve preskrbe notranjega tržišča.

Surovin smo izvozili za 2 milijarde dinarjev več, goriva in maziva za približno 800 milijonov več, raznih kemičnih izdelkov večinoma za reprodukcijo za 5,2 milijarde več, strojeve in prevoznih sredstev za približno 3,3 milijarde več in raznih končnih izdelkov za široko potrošnjo za 2,5 milijarde dinarjev več kakor v enakem razdobju lanskega leta.

Do porasta izvoza je letos prišlo posebno zaradi povečane izvoza raznih industrijskih izdelkov, čeprav bi morala industrija, posebno glede na povečani uvoz reprodukcijskega materiala, bolj sodelovati pri izvoznih naporih države.

Na prvem mestu v desetmesečnem izvozu je Italija s 13,8 milijarde dinarjev, medtem ko je drugo mesto pripadlo Zahodni Nemčiji z 12,5 milijarde, tretje pa ZSSR z 11,4 milijarde din. V ZDA smo izvozili za 8,2 milijarde din. Na petem mestu je Velika Britanija, ki ji sledijo po vrsti: Avstrija, Poljska, Svica, Egipt, Grčija, Madžarska, Francija itd.

V uvozu ima največjo postavko hrana s skoraj 40 milijardami dinarjev in tako odpade skoraj 24 odstotkov skupnega uvoza na razna živila. Na drugem mestu je uvoz razne opreme z nekaj nad 39 milijardami din v primerjavi z 21,6 milijarde v enakem razdobju lani. Ta postavka je hkrati zaznamovala največji porast. Sledijo po pomenu: uvoz surovin s 26,3 milijarde ali s 6 milijardami več kakor lani, nato uvoz raznih izdelkov za proizvodno potrošnjo s 25,7 milijarde ali za skoraj 12 milijard več, goriva in maziva s 16,5 milijarde, raznih kemičnih izdelkov z 12,9 milijarde itd.

Kakor doslej so pri uvozu na prvem mestu ZDA z 49,7 milijarde din zaradi velikih količin uvoza iz kmetijskih presežkov. Drugo mesto je zasedla Italija z 19,5 milijarde, tretje Zahodna Nemčija s skoraj 19 milijard, četrto pa ZSSR s skoraj 16 milijard din. Z 11,1 milijarde je Velika Britanija zasedla peto mesto. Veliko smo uvozili iz Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Poljske, Nizozemske, Svice, Francije, Egipta, Kitajske itd.

Uvoz FLRJ v milijardah dinarjev

